

Al ne govore samo ova zakonekne ustanove...

Drzavno je suditišje opetovano odlučilo, da se nemogu temeljiti u obće državni zakoni...

Dozvolite mi sada, da vam protumačim, kako se u Istri slavenske rodilje do toga privede...

U gornjoj Austriji iznašaju usuprot zaostatali zemljišnog porzaka u istom roku...

6. Bolnice ili špitalli.

U staro doba bilo je veoma malo bolnica. Tekar onda, kad se je počelo širiti kršćanstvo...

Jeli pako moguće, da ovi zavodi, koji su podignuti jedino iz ljubavi prema ljudem...

I sada ima jih, koji će odvraćati bolestna čovjeka, da ne ide u bolnicu, već da liečitišne čine ondje pokušaje na živih ljudih...

1:55 po sto, zaostatali od kudarine 0.60 po sto.

Suglasni pokvoma sa vlaškom vladom u tomu, da nam predložuju ove brojke upravo u najzlostnijem svjetlu...

Iz druge avazike statističko prilučne knjige vidimo, kako je bilo u obće u ovoj polovici države kod pučkog popisa od 31. decembra 1880.

Doizju vam tužnije u onu pokrajinu pako ne ruguju, da je pučanstvo balavato. Tako nalazimo primjerice u pokrajini dolnje Novoj Prasi...

Najdužnovatije jest pri tom, što školska uprava podpomažu takav sustav, a to ču vam jednim slučajem razjašniti...

Pitanje o naukovnom jeziku potuklo ne tekar ujanca decembra 1881, u mjestnom školskom vjeđu u Lovranu. Poprimalo je namno tada najstojno školsko vjeđe predlog...

line, pa već i sama izvješća ob umrlih u bolnicah našternju u laž ono krivo vikača.

7. Pušenje i pijanost. Nakanit amo jošje progovoriti ob ovih velikih gresih, koji su u našem narodu...

Po najprije o pušenju. Odakle tabak i k čemu je? — Odgovaramo sa učenim piscem: »Tabak dodje iz novog svijeta, da ubije stari svet.

Tabak (duhan) hje donešen po Španjolskih iz novo otkrite Amerike. U brzo se on razprostarao po cijeloj Europi, ali zavlažava ujedno a njim i mnoge dorele nepoznate bolesti.

Čuditi se je zaista ovom pojavu, tim većma kada se znade, kolikim nebrojenim bolestim utrae put ovaj nesretali običaj, što ga prosvjetljeni Europejci poprimitše od surovih divljakah.

(Dalje prih.)

Školsko vjeđe, a polag zapisnika 18. febrara 1882. bljhuše od svih članovah mjestnog školskog vjeđa konstatirano, da se je tekom posljednjih trijuh godinah uplato u svemu okolo 470 djece u školu, od kojih odpadi na grad 400, a svi ostali na izvanjsku okolice.

Obično nastupatvo u Lovranu potvrdilo je u sjednici od 8. novembra 1883. zaključak, stvoreni već prije u sjednici od 12. augusta iste godine, izjaviv se ujedno za to, da se imade hrvatski jezik kao i do sadn pripraviti za naukovni, su početkom druge školske godine da se imade i talijanski jezik podučavati...

Na niti ovom velikom konancijom — datje nije no storo niti moglo podi — nebljhuše još talijanska stranica zadovoljnu jer se je konancijski odbor — koji bi lino nastupiti kolli Talijer toll i Slavona — obratio utokom na ministarstvo u najdužnovatije jest pri tom, da je ministarstvo taj utok izvršilo i to odlukom od 20. novembra 1884.

(Konac sllodi).

U Istri i u Dalmaciji.

Pod ovim naslovom donaha naš zadarski drug (Narodni List) na uvodnom mjestu članka, u kojem na početku pripovjeda polag našeg lista razgovor nadvojvode Karla Stjepana u ložnjaških školah, što je mišim štitaljom jur poznato, pak nastaviti ovako:

Velikim zadovoljstvom bljžežimo ovaj događaj, koji na koje strane razmatran, lino avoju znamenitost na samo za Istru, nego i za Dalmaciju, gdje su se tek ovih zadnjih godinah etalo malko popravišiti teško popravišiti, koje još od vremena zloglasno mlatačke republike trpi hrvatski narod u školi i u javnoj upravi.

Kao što se u Istri miloše po svih školah iznaorodju hrvatski puk, i stvara se umjetno talijanski šivalj, tako se i u Dalmaciji još danas iznaorodjuje i stvara talijanstvo kroz srodne i pučke škole talijanske u Zadru, i kroz čie birokratijski stroj kroz talijanski, kao da je u Italiji i za Italiju skovan.

Kao što kotarski poglavar u Lošinj ubiledi pred pravdom timkorom svetlog nadvojvode, stihni amo, da bi tako i u Dalmaciji mnogi činovnik probiledo, kad bi bio upitan, porčije li kad jezikom, kojim govori narod, kojemu je postavljen da služi.

A što bi nadvojvoda rekao, kad bi vidio napokon u nas nekih činovnikah, koji nisu u stanju ni da čuju tužbu naroda, kad k njima pristupi, jer mi jezika neznamu, dupde mi ga preziru?

Mi se u velike radujemo, da visoki članovi prejane našo kraljevske kuće čitaje malo po malo u poznanje pravih na rodnih odnosnjah na ovoj hrvatskoj obali jedranesoga mora. I lunjako putovanje pristaločnanjednikah po Dalmaciji, a osebilo izključivo naglasivanje hrvatskog jezika sa strane umnoo kraljevića Rudolfa, kužda nam ošto, da visoki krugovi već uvidjaju stoljetno nepravice, koje trpi ovilje hrvatski narod.

Onaj dan, kad se stano odlučno kralji pravio Hrvatom Istre i Dalmacije —

*) Mi, žalbožno noviciamo tih popravakah, ako smo u čemu pokročili, zahvaliti se imado te jedino stihni naporem i neizmjernim žrtvam nekolicah rodoljubah. Vladi neimamo u tom zahvaliti ni toliko, koliko je crna za noštem.

onaj dan amo za uvjek će i odzvoniti umrlonji talijanstvi na ovoj krasnoj našoj obali. I tom danu više nego od hrvatskih ustavnih vladah; mi se nadamo od pravrednosti kraljevske kuće, u koju jedino danas mi Hrvati postavljamo naše stare nepokolebivo pouzdanje.

Pogled po svijetu.

U Trstu, 7. aprila 1885.

Budućeg mjeseca obdržavat će na istarskoj obali carska mornarica vojničke vježbe, k kojim će doći sam cesar te kraljević Rudolf i nadvojvoda Albrocht. Ovaj posljednji doći će iz Bosne Horogovine preko Dalmacije u Pulju.

U Senja javljaše 4. t. m., da su Njih. carske Visosti nadvojvoda Karle Stjepan sa projasnom suprogom nadvojvodkinjom Marijom Torozijom pohodili na parobrodu »Fantazija« na prolazu iz Rioko u Lošinj, grad Senj. Prem nije bio dolazak prijavljen, bi-jahu ipak visoki putnici po gradskom poglavarstvu i ostalih oblaštih dočekačih a od mnoštva pučanstva ardačno pozdravljeni. U Senju pohodilo orkvo i tvrđju Nohaj. Poplatak sa ljuboznivo o gradskih okolnostih, kroničke pronačoni burnimi živio-kliaoi ankupljenog obćinstva u Bašku, a odneto u Krk i Lošinj.

Odbor carevinskog vjeđa, komu je izručen na protos Scherholdidov predlog o državnom jeziku, imao je 30. pr. m. prvu sjednicu, kojoj su prisustvovali ministri Taafš i Pražak. Prvači žoskog naroda Rigor, Trojan i Zeithamer izjavili su, da će učestvovati kod to razpravo, jer neželo, da se kaže, da su i u načelu protivni svakomu zakonitomu dogovaranju glode jezika. No sva trojica je u tom složna, da ovaj predlog nije shodan za podlogu o jezicoh, jer se protivni državnim temeljnim zakonom, kojim je svim narodom zajamčena ravnopravnost u školi i u uredu. Poljski zastupnik Majejski reče, da kada bi se u Austriji proglasilo njemački jezik državnim, dobila bi država izključivo njemački značuj, a to se nipošto ne-slaže sa XIX. člankom državnih temeljnih zakonah.

Mladi i novi ministar austrijski za bogoštovje i nastavu pokušao se u razpravi o proračunu ministarstva bogoštovja i nastave okretinom i vrstnim govornikom. Pojedine točko proračuna branio je vrlo vješto i spretno, nu slavenske novine nisu odveć zadovoljne njegovimi predlozi i govori. On se naime izrazio skoro žaludno, da se neče mnogo obazirati u školskom pitanju na želje većine carevinskog vjeđa, dotično na pravdom želje slavenskog pučanstva.

U proračunu o školstvu govorio je i naš zastupnik dr. Vitezović i to o pučkom školstvu u Istri, Trstu i okolici. Govor taj donahašamo danas na uvodnom mjestu, a svatko će se lano i sam uvjeriti, da nam je svim naš čestiti zastupnik iz dušo gororio.

Das 3. t. m. riešilo je carevinsko vjeđe sav proračun ministarstva bogoštovja i nastave a zatim se je pročelo na proračun ministarstva finansojah.

Našu braću u Dalmaciji zadesila je nova nesreća. U ponedjeljak naime preminuo je novi namjestnik barun Cornaro, koji je bio tekar prouzao upravu zemlje, a u to kratko vrijeme prisvojio si bio srca cijeloga naroda.

Hrvatski ban sazavao je prošlog čedna k sjednici odbor, koji je bio imenovan da izpita, gdje bi se imalo graditi narodna kazališta. Većina odbora izjavila se za gradnju na Sajmištu, gdje je jur podignuto nekoliko

